

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет Біолого-технологічний
Кафедра Технології кормів і годівлі тварин

**Робоча програма (силабус) навчальної практики
з дисципліни Технологія виробництва, зберігання кормів та контроль
якості кормів**

(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми

Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

за спеціальністю 204 – Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми – 2023

Керівник практики (розробник):

Аоп к.с.-г.н. Попсуй В.В.

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри Технології кормів і годовлі тварин	протокол від <u>6.06.2023р.</u> .№ <u>12</u>
	Завідувач кафедри <u>Аоп</u> <u>Онара В.О.</u> (підпис) (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

Аоп Борщук О.Г.
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

Аоп
(підпис) (ПІБ)

Член проєктної групи:

Аоп Онара В.О.
(підпис) (ПІБ)

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми
			Доц. Опара В. О.	Бордунова О.Г.

1.	Назва ОК	Технологія виробництва, зберігання кормів та контроль якості кормів
2.	Факультет/кафедра	Біолого-технологічний/Технології кормів і годівлі тварин
3.	Статус ОК	Обов'язковий
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва/204 – Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
5.	ОК може бути запропонований для (для вибіркових ОК)	-
6.	Рівень НРК	6 рівень
7.	Семестр та тривалість вивчення	2 семестр, 30 годин
8.	Кількість кредитів ЄКТС	1
9.	Мова навчання	Українська
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Корж Ольга Василівна
11.	Контактна інформація	Доцент кафедри Технології кормів і годівлі тварин кабінет 319 головного корпусу ел. адреса: korg.olga@ukr.net консультації: щовівторка 14 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ .
12.	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності у СНАУ регулюється Кодексом академічної доброчесності http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf У відповідності до нього вимоги до студента щодо дотримання академічної доброчесності під час вивчення освітнього компонента наступні: відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; бути присутнім на усіх заняттях; виконувати самостійну роботу; чесно та відповідально готуватись до поточного, модульного та підсумкового контролю; подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу. Є неприйнятним для студента: виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до викладача; запізнюватись на заняття та пропускати їх без поважних причин; під час навчального процесу використовувати підказки, роботи інших осіб, телефони; надавати та одержувати допомогу від третіх осіб при проходженні поточного, модульного та підсумкового контролю; отримувати або пропонувати хабар за отримання будь-яких переваг у навчальній діяльності. За порушення правил академічної доброчесності студенти можуть бути притягнуті до наступних форм відповідальності: – повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); – повторне проходження навчального курсу; – попередження; – винесення догани; – відрахування з університету (ч.5 ст. 48 Закону України «Про освіту»); – арешт або обмеження волі, або позбавлення волі.

2. Мета та завдання практики

Навчальну практику з Технології виробництва, зберігання кормів та контроль якості кормів проходять здобувачі 1-го курсу в 2-му семестрі.

Метою навчальної практики «Технологія виробництва, зберігання кормів та контроль якості кормів» є :

- ознайомлення з основами та основними поняттями галузі кормовиробництва;
- ознайомлення з основними польовими та лучними кормовими культурами та їх визначення за ботаніко-морфологічними ознаками;
- ознайомлення з методологією та порядком визначення продуктивності посівів сіяних кормових культур та лучних фітоценозів;
- ознайомлення з методологією визначення ботанічного складу груп лучних та сіяних фітоценозів;
- ознайомлення з основними культурами, що використовуються для заготівлі консервованих видів корму та визначення оптимальних строків скошування кормових культур;
- ознайомлення з природними кормовими угіддями бази проведення практики, їх типами та способами використання.

Підготовка кваліфікованих фахівців вимагає від студентів добрих теоретичних знань і практичних навичок та вмінь з технології вирощування кормових культур, заготівлі та зберігання кормів.

Виконання програми навчальної практики дозволить студентам закріпити набуті знання в конкретних виробничих умовах.

Методи проведення: інформаційний та демонстраційний за участю викладача.

Завдання практики: формує уміння та практичні навички визначати та розрізняти різні види кормових та отруйних рослин, оцінювати стан кормових дворів, умови зберігання кормів, їх якість, проводити польове обстеження посівів кормових культур, організувати заготівлю кормів, складати документацію на корми.

За результатами проходження навчальної практики студент повинен **знати:** морфологічні особливості та кормову цінність основних кормових культур; технології вирощування, заготівлі та зберігання кормів в умовах господарств різних форм власності; особливості та способи використання окремих видів кормів; методи органолептичної оцінки якості корму; основні методи створення, догляду та використання культурних пасовищ; симптоми отруєнь тварин недоброякісними кормами, отруйними та шкідливими рослинами; способи раціонального використання кормів.

Вміти: розпізнавати кормові рослини за зовнішніми ознаками та їх видову належність; визначати врожай і його структуру; проводити облік кількості грубих і соковитих кормів методом обмірювання; визначати вид корму та сировину, з якої він приготовлений; органолептичним методом визначати якість грубих, соковитих, концентрованих кормів, мінеральних добавок та їх придатність до використання; виконувати окремі технологічні заходи заготівлі кормів та їх закладання на зберігання; випасати тварин за різних способів використання природних та штучних пасовищ.

Предметом навчальної практики є однорічні та багаторічні злакові і бобові трави, нові кормові культури, кормові культури різних родин, зернофуражні та зернобобові культури та заготовлені з них корми.

Об'єктом навчальної практики є кормове значення однорічних та багаторічних злакових і бобових трав, нових кормових культур, кормових культур різних родин, зернофуражних та зернобобових культур, технології їх вирощування та технології заготівлі різних видів кормів.

3. Організація практики

Організація навчальної практики з предмету «Технологія виробництва, зберігання кормів та контроль якості кормів» та керівництво нею здійснюється кафедрою Технології кормів і годівлі тварин.

Керівник практики від кафедри Технології виробництва, зберігання кормів та контроль якості кормів визначає об'єкти та робочі місця для студентів відповідно до програми практики, контролює дотримання студентами трудової дисципліни, правил охорони праці та техніки безпеки, забезпечує необхідними матеріалами та інструментами, перевіряє звіти з практики та надає відгуки про роботу студентів на практиці.

Старости груп здійснюють зв'язок студентів-практикантів з керівником практики, проводять всі організаційні заходи протягом практики. За результатами практики студенти пишуть звіт.

Перед початком навчальної практики студенти повинні пройти інструктаж з техніки безпеки, за місцем проходження практики, який проводять спеціалісти господарства.

Під час проведення практики студенти ведуть щоденник за встановленою формою (табл. 1), в якому роблять записи про види робіт за кожний день, спостереження, критичний аналіз.

Таблиця 1.

Форма ведення щоденника практики

Дата	Тема та зміст роботи	Підпис керівника практики	Примітка

Після закінчення практики викладач перевіряє щоденник і оцінює знання студента згідно кредитно-трансферної системи.

4. Обов'язки студентів-практикантів

У період проходження практики студенти зобов'язані:

- прибути на практику в точно встановлені строки, мати при собі всі необхідні матеріали, мобільний телефон, фотоапарат, особисті речі для роботи у польових умовах, папір для звіту тощо;
- вивчити та строго виконувати правила охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії;
- виконувати діючі в СНАУ правила внутрішнього трудового розпорядку;
- виконувати завдання, які передбачені програмою практики;
- систематично вести щоденник практики, у якому записувати роботу виконану фактично;
- подати керівнику практики кафедру звіт з практики та захистити його.

5. Орієнтовна програма навчальної практики

Навчальна практика «Технологія виробництва, зберігання кормів та контроль якості кормів» планується у вигляді практичних і самостійних занять.

Орієнтовна структура змісту навчальної практики та розподіл навчального часу наведені в таблиці 2.

Орієнтований тематичний план проведення навчальної практики

№ п/п	Зміст навчальної практики	Кількість годин	День практики
1	Ввідний інструктаж з техніки безпеки Ознайомлення з галуззю кормовиробництва. Класифікація кормових культур. Ознайомлення з поняттям польових, лучних трав та нетрадиційних кормових культур. Ознайомлення з основними біологічними та технологічними процесами, які можуть проводитися в полі чи на природних кормових угіддях на момент проходження практики.	6	перший
2	Морфологічні особливості сіяних багаторічних бобових та злакових трав. Визначення фаз вегетації рослин та їх урожайності	6	другий
3	Морфологічні особливості зернофуражних та силосних культур. Визначення фаз вегетації рослин, урожайності та використання їх в тваринництві	6	третій
4	Кормові, отруйні та шкідливі рослини пасовищ. Способи раціонального випасання тварин . Визначення запасів грубих та соковитих кормів у господарстві (вимірювання об'єму траншей, обмір скирт)	6	четвертий
5	Приймання та захист звітів про проходження ознайомчої практики	6	п'ятий
	Разом	30	

Студентам пропонуються такі форми самостійної роботи: самостійне вивчення окремих тем та питань на основі навчально-методичної літератури:

- Використовуючи середні зразки силосу, сінажу, коренебульбоплодів, зерна ячменю, пшениці, кукурудзи визначити придатність їх до згодовування;
- Чинники, що впливають на склад і поживність кормів;
- Приготування, зберігання та використання на корм трав'яного борошна;
- Способи підвищення поїдання і поживної цінності соломи та інших грубих кормів;
- Ознайомитись з вимогами стандартів до якості сіна, сінажу, силосу, трав'яного борошна

6. Форми і методи контролю

Починаючи з першого дня практики, кожний студент заповнює зошит з навчальної практики, куди ретельно занотовує всю виконану роботу впродовж кожного дня практики.

Зошит, підписаний і оцінений керівником практики, є загальною формою звітності студента за навчальну практику. Зошит повинен містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та бути оформленим відповідно до вимог чинних нормативних актів.

Спосіб контролю – перевірка рівня засвоєності інформації шляхом проведення співбесіди та відповідей на запитання, обміну думками щодо сучасного стану та можливого розвитку господарства.

7. Індивідуальні завдання

Для підвищення ефективності практики та закріплення знань студенти повинні виконати індивідуальні завдання, які пов'язані з поглибленим вивченням окремого питання з Технології виробництва, зберігання кормів та контроль якості кормів. Індивідуальні завдання видає керівник практики. Виконане індивідуальне завдання оформляється як окремий розділ звіту з практики.

8. Вимоги до звіту

Звіт про виконання дистанційних завдань кожний студент складає індивідуально. Зміст звіту обумовлений програмою практики і відображає все, що студент вивчив під час виконання дистанційних завдань практики.

Обсяг роботи орієнтовно має становити 15-20 сторінок тексту.

Вимоги до оформлення звіту

Сторінки повинні мати такі поля, мм: ліве – 30, праве – 10, верхнє – 20 і нижнє – 20. Нумерація сторінок проставляється у верхньому правому кутку (починаючи з третьої сторінки). Титульний аркуш оформляється за прийнятим зразком. Після титульного аркушу слід подати зміст звіту згідно плану практики.

Звіт повинен мати наступну структуру:

- Титульний лист
- Зміст
- Розділ 1. Огляд літератури (висвітлення стану проблеми)
- Розділ 2. Отриманні знання, фотографії, протоколи
- Розділ 4. Індивідуальне завдання.
- Список літератури
- Додатки (Щоденник практики в тому числі, заповнений від руки)

Звіт повинен бути акуратно оформлений, написаний грамотно, літературною мовою з використанням ілюстрацій, таблиць, схем, фотографій тощо.

Керівник практики від кафедри перевіряє звіт та дає висновок як про роботу студента під час практики, так і про якість звіту. Підсумкова оцінка за практику встановлюється під час здачі студентом заліку по практиці.

9. Основні показники для оцінки роботи студента на практиці

- активність, ініціатива при виконанні робіт у процесі практики;
- опанування науковими методами оцінки стану природного довкілля в умовах антропогенного впливу та вміння їх застосовувати на практиці;
- якість звіту по практиці;
- усні відповіді при захисті звіту;
- якість виконання індивідуального завдання.

За результатами практики практикант отримує залік. Підставою для отримання

заліку є подання на кафедру наступних документів:

щоденник навчальної практики та звіт про проходження практики, підписаний керівником практики.

Відмітка про залік заноситься до залікової відомості та залікової книжки студента.

Таблиця 3

Умови визначення навчального рейтингу

№ п/п	Вид роботи	Кількість робіт	Мінімальна сума балів	Максимальна сума балів
1	Участь у виконанні практичних робіт	4	40	60
2	Активність, ініціатива при виконанні робіт	1	5	10
3	Оформлення звіту	1	5	10
4	Захист звіту	1	10	20
5	Разом		60	100

Студенти, які не пройшли практику (без поважної причини), рахуються як такі, що не пройшли навчальний план і не переводяться до наступного курсу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**Сумський національний аграрний університет
Біолого-технологічний факультет**

Кафедра технології кормів і годівлі тварин

**ЗВІТ
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
З ДИСЦИПЛІНИ
«Технологія виробництва, зберігання кормів та контроль якості кормів»**

Виконав: Петренко Іван Петрович
студент 1 курсу групи 2201-1

Перевірив: Корж Ольга Василівна,
канд. с.-г. наук, доцент

Суми 20____

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Дата	Тема та зміст роботи	Підпис керівника практики	Примітка

Підпис студента

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

1. Основні джерела

1.1. Підручники, посібники

1. Зінченко О.І. Кормовиробництво: Навчальне видання. / О.І.Зінченко. – [2-е вид., доп. і перероб.]. –К.: Вища освіта, 2005. –448 с.
2. Подпряттов Г.І., Скалецька Л.Ф., Сеньков А.М., Хилевич В.С. Зберігання і переробка продукції рослинництва: Навч. посібник. – К.: Мета, 2002. – 495 с.
3. Столярчук П.З., Півторак Я.І., Голодюк І.П. та ін. Заготівля кормів, нормована годівля тварин та профілактика аліментарних захворювань / Навч. посібник. – Львів: «Добрий друк», 2011. – 288 с.
4. Кормовиробництво: Навчальний посібник /Л.М. Єрмакова, Р.Т. Івановська, М.Я. Шевніков / За ред. Л.М. Єрмакової. –К., 2008. –396 с.
5. Кормовиробництво: Практикум /[О.І. Зінченко та ін.] за ред. проф.. О.І.Зінченка. – К.: Нора-прінт, 2001. –470 с

1.2. Методичне забезпечення

6. Конспект лекцій з дисципліни «Технологія виробництва, зберігання та контроль якості кормів» (частина I) для студентів 2 курсу біолого-технологічного факультету, спеціальності 204 "Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва" денної і заочної форми навчання ОС «Бакалавр» – Суми, 2022. – 48с.
7. Конспект лекцій з дисципліни «Технологія виробництва, зберігання та контроль якості кормів» (частина II) для студентів 2 курсу біолого-технологічного факультету, спеціальності 204 "Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва" денної, заочної та дистанційної форми навчання ОС «Бакалавр» – Суми, 2023. – 94 с
8. Конспект лекцій з дисципліни «Зберігання та контроль якості кормів» для студентів 3 курсу «ТВППТ» денної і заочної форми навчання / Корж О.В., Попсуй В.В. Опара В.О., - Суми. 2017. - затв. метод. Радою БТФ прот. № 8 від 25 травня 2017 р.
9. Методичні вказівки «Зберігання та контроль якості кормів» для виконання лабораторно практичних занять для студентів 3 курсу «ТВППТ» денної та заочної форми навчання / О. В. Корж – Суми, 2013. – 65с.
10. Методичні вказівки з дисципліни «Технологія виробництва, зберігання та контроль якості кормів» (частина I) для студентів 2 курсу біолого-технологічного факультету, спеціальності 204 "Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва" денної і заочної форми навчання ОС «Бакалавр» – Суми, 2022. – 38с.
11. Методичні вказівки до виконання лабораторно-практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Технологія виробництва, зберігання кормів та контроль якості кормів Ч2 для студентів 2 курсу, спеціальності 204 «ТВППТ», денної заочної та дистанційної форми навчання ОС «Бакалавр». Затв. метод. радою БТФ, протокол № 8 від 16.04. 2023 р

1.3. Електронні ресурси

1. Сайт: <http://godivlya.blogspot.com>
2. Сайт: <http://tvarynnyctvo.ru/godivlja-tvaryn>
3. Сайт: <http://agrobiznes.org.ua>
4. Сайт: <http://webfarmer.org.ua>
5. Сайт: <http://www.propozitsiya.com>
6. Сайт: <http://www.milkua.info/uk/news>
7. Сайт: <http://skotnyidvor.ru/ua/dovidnyk-po-zagotivli-i-zberigannyu-kormiv.html>
8. Сайт: <http://estw.com.ua>
9. Сайт: <http://www.spmeta.com/uk>

2. Додаткові джерела

1. Подобед Л.І., Курнаєв О.М. Питання заготівлі, зберігання та використання кормів в умовах інтенсивної технології виробництва молока. – Одеса: Друкарський дім, 2012. – 456 с.
2. Довідник поживності кормів. Хімічний склад і поживність кормів України / Н.М. Карпусь, С.І. Карпович, Л.С. Прокопенко. – К.: Урожай, 1978.
3. Ібатуллін І.І., Мельничук О.Д., Столярчук П.З. Годівля сільсько-господарських тварин. – В.: Нова книга, 2007. – 612 с.
4. Петриченко В.Ф. Лучне кормовиробництво і насінництво трав. Підручник для с.-г.вузів / Петриченко В.Ф., Макаренко П.С. – Вінниця: Діло, 2005. – 228 с.
5. Рослинництво: Підручник /С.М. Каленська та ін.; За ред. О.Я. Шевчука. –К.: НАУУ, 2005, –502 с

3. Програмне забезпечення

1. Excel.
2. Текстовий редактор Word.
3. Microsoft Office PowerPoint.